

POSTANOWIENIE

Dnia 26 sierpnia 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Leszek Bielecki

w sprawie z powództwa A.Ś-B.

przeciwko Izbie Administracji Skarbowej w O.

o przywrócenie do pracy i wynagrodzenie za czas pozostawania bez pracy,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 26
sierpnia 2020 r.,

na skutek skargi kasacyjnej powódki od wyroku Sądu Okręgowego Sądu Pracy i
Ubezpieczeń Społecznych w O.

z dnia 12 października 2018 r., sygn. akt V Pa [...],

- 1. umarza postępowanie kasacyjne w zakresie wynagrodzenia
za czas pozostawania bez pracy,**
- 2. w pozostałym zakresie odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej
do rozpoznania,**
- 3. zasądza od powódki na rzecz Izby Administracji Skarbowej
w O. kwotę 240,00 (dwieście czterdzieści złotych) tytułem zwrotu
kosztów w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Powódka A.Ś-B. zażądała przywrócenia do pracy u pozwanej Izby Administracji Skarbowej w O. oraz zasądzenia od strony pozwanej wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy (od dnia 13 stycznia 2017 r. do dnia wydania wyroku) i kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. W uzasadnieniu powódka wskazała na wadliwość

zastosowania art. 53 § 1 k.p. polegającą na zwolnieniu jej przed terminami przewidzianymi w tym przepisie, a to z uwagi na otwarcie nowego okresu zasiłkowego od dnia 7 grudnia 2015 r. Ponadto powódka zarzuciła, że zwolnienie jej jest sprzeczne z brzmieniem art. 186⁸ § 1 k.p., gdyż nastąpiło po złożeniu przez nią wniosku o obniżenie wymiaru czasu pracy, jak też nastąpiło ono w okresie ciąży powódki, której początek datowany jest na dzień 8 czerwca 2016 r., co równocześnie uzasadnia zasądzenie wynagrodzenia za cały czas pozostawania powódki bez pracy.

Pozwana Izba Administracji Skarbowej w O. wniosła o oddalenie powództwa w całości argumentując, że zwolnienie powódki w trybie art. 53 § 1 k.p. było prawidłowe, gdyż nastąpiło po wyczerpaniu przez nią okresu ochronnego objętego tym przepisem. Pozwana Izba zakwestionowała również okoliczność, iż w momencie zwolnienia powódka znajdowała się w ciąży, jak też naruszenie art. 186⁸ § 1 k.p. Pozwana Izba podniosła, że łączny okres pobierania przez powódkę wynagrodzenia z tytułu niezdolności do pracy i zasiłku upłynął w dniu 8 lipca 2015 r., przy czym do dnia rozwiązania umowy o pracę powódka nie otrzymywała świadczenia rehabilitacyjnego i nie wykazała, że wystąpiła do organu rentowego o przyznanie takiego świadczenia. Ponadto pozwana Izba dowodzi, że przed złożeniem przez powódkę wniosku o obniżenie wymiaru czasu pracy podjęte zostały czynności zmierzające do rozwiązania umowy o pracę z powódką. Ponadto Izba podnosi, że z uwagi na brak wolnych stanowisk z Izbie Celnej w O. i obsadzenie stanowiska głównej księgowej, poprzednio zajmowanego przez powódkę, nie jest możliwe przywrócenie powódki do pracy.

Wyrokiem z 20 lutego 2018 r., sygn. akt IV P [...] Sąd Rejonowy w O. w punkcie I orzeczenia przywrócił powódkę A.Ś-B. do pracy w pozwanej Izbie Administracji Skarbowej w O. na dotychczasowych warunkach pracy i płacy, w punkcie II zasądził od pozwanej Izby Administracji Skarbowej w O. na rzecz powódki A.Ś-B. kwotę 17.117,52 zł tytułem wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy, pod warunkiem podjęcia pracy przez powódkę, w punkcie III w pozostałym zakresie powództwo oddalił. Ponadto Sąd Rejonowy w punkcie IV zasądził od pozwanej Izby Administracji Skarbowej w O. na rzecz powódki A.Ś-B. kwotę 7.384,00 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 3.960,00 zł tytułem

zwrotu kosztów zastępstwa procesowego. W punkcie V wyroku w punkcie II nadał rygor natychmiastowej wykonalności co do kwoty 5.705,84 zł. Stan faktyczny w sprawie został ustalony przez Sąd Rejonowy w oparciu o dowody z dokumentów oraz z zeznań świadków. W świetle rozeznanego stanu faktycznego, a następnie stanu prawnego, Sąd Rejonowy wskazał, że strona pozwana błędnie wyliczyła okres uprawniający pracodawcę do skorzystania z uprawnienia z art. 53 § 1 pkt 1 lit. b Kodeksu pracy, nie uwzględniając faktu otwarcia nowego okresu zasiłkowego powódki od dnia 30 czerwca 2015 r., który to okres został ustalony przez Sąd w postępowaniu ubezpieczeniowym toczącym się przed Sądem. W ocenie Sądu Rejonowego w O., niezależnie od tego, czy w dniu 7 grudnia 2015 r. doszło do otwarcia nowego okresu zasiłkowego powódki czy też nie, w świetle ustaleń poczynionych w sprawie IV U [...] okres wskazany w art. 53 § 1 pkt 1 lit. b Kodeksu pracy w chwili rozwiązania z powódką umowy o pracę, tj. w dniu 11 kwietnia 2016 r. (lub 18 kwietnia 2016 r.) bezspornie nie upłynął, w związku z czym pracodawca wadliwie rozwiązał z powódką umowę o pracę w trybie art. 53 § 1 pkt 1 lit. b k.p., co czyni powództwo powódki w pełni zasadnym. Ponadto w ocenie Sądu Rejonowego rozwiązanie z powódką umowy o pracę było również wadliwe z powodu naruszenia przez pracodawcę art. 186⁸ § 1 k.p. chroniącego pracownika przed zwolnieniem, w sytuacji złożenia przezeń wniosku o obniżenie wymiaru czasu pracy. Ocena prawna ustalonego stanu faktycznego w kontekście naruszenia przez pracodawcę art. 186⁸ § 1 k.p. wymagała niewątpliwie ustalenia skuteczności złożenia przez powódkę wniosku o obniżenie wymiaru czasu pracy, a co za tym idzie związanej z nim ochrony stosunku pracy, co wymagało ustalenia czasowej sekwencji zdarzeń w dniu 11 kwietnia 2016 r., kiedy to w rzeczywistości doszło do ustania stosunku pracy powódki. W ocenie Sądu Rejonowego rozwiązanie umowy o pracę z powódką nastąpiło po tym, jak powódka złożyła wniosek o obniżenie wymiaru czasu pracy. Ponadto, wedle Sądu Rejonowego, strona pozwana nie wykazała żadnych okoliczności, które mogłyby pozwolić na uznanie wniosku złożonego przez powódkę za niezgodny ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem prawa lub zasadami współżycia społecznego, jak również niewątpliwie Izba Administracji Skarbowej w O. bezsprzecznie wstąpiła w miejsce pracodawcy powódki, a nadto posiada w swojej strukturze organizacyjnej stanowiska dotychczas funkcjonujące w

Izbie Celnej. Dlatego też brak powodów uniemożliwiających przywrócenie powódki do pracy na stanowisko głównej księgowej. W konsekwencji Sąd pierwszej instancji stwierdził, że pracodawca rozwiązując z powódką stosunek pracy bez wypowiedzenia na podstawie art. 53 § 1 pkt 1 k.p. z powodu długotrwałej, nieusprawiedliwionej nieobecności spowodowanej chorobą, naruszył przepisy prawa, w związku z czym powództwo o przywrócenie do pracy w pełni zasługiwało na uwzględnienie. Natomiast w zakresie roszczenia powódki o zasądzenie wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy, to w ocenie Sądu pierwszej instancji było ono zasadne jedynie częściowo. Wedle wyводу Sądu bowiem, skoro powódka w dacie rozwiązania z nią umowy o pracę bez wypowiedzenia nie była w ciąży, gdyż w świetle opinii biegłego sądowego za początek ciąży powódki A. Ś. – B. należy uznać okres między 24 a 26 kwietnia 2016 r., to nie przysługuje jej wynagrodzenie za cały czas pozostawania bez pracy, a jedynie zgodnie z art. 57 k.p. wynagrodzenie za czas pozostawania bez pracy w wysokości 17.117,52 zł brutto, stanowiącej trzykrotność jej wynagrodzenia za pracę, liczonego jako ekwiwalent za urlop wypoczynkowy.

Apelację od w/w wyroku Sądu Rejonowego w O. wniosła strona powodowa i pozwana.

W apelacji strona pozwana zarzuciła Sądowi pierwszej instancji naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. poprzez brak wszechstronnego rozważenia w sprawie materiału dowodowego, naruszenie art. 45 § 2 k.p. poprzez przyjęcie, że zachodzą okoliczności pozwalające na uznanie, iż przywrócenie powódki do pracy jest możliwe, naruszenie art. 328 § 2 k.p.c. poprzez sporządzenie uzasadnienia wyroku z jego naruszeniem, naruszenie art. 186⁸ § 1 k.p. w związku z art. 45 § 2 k.p. przez błędną ich wykładnię, naruszenie art. 160 ust. 2 i ust. 4 ustawy przepisy wprowadzające Krajową Administrację Skarbową poprzez przyjęcie, iż nie nastąpiła likwidacja stanowiska pracy powódki, naruszenie art. 56 § 2 w związku z art. 45 § 2 k.p. polegające na wadliwej wykładni oraz naruszenie art. 98 i art. 100 k.p.c. poprzez ich niewłaściwe zastosowanie.

W apelacji strona powodowa zarzuciła Sądowi pierwszej instancji naruszenie przepisów prawa procesowego, tj. art. 233 k.p.c. poprzez dowolną, a nie swobodną ocenę materiału dowodowego, pominięcie w wydanym orzeczeniu rozporządzenia

Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie rodzajów, zakresu i wzorów dokumentacji medycznej oraz sposobu jej przetwarzania (Dz.U. z 2015 r., poz. 2069) oraz błędy w ustaleniu stanu faktycznego w zakresie początku ciąży powódki.

Sąd Okręgowy w O. wyrokiem z 12 października 2018 r., sygn. akt V Pa [...] w punkcie I orzeczenia zmienił zaskarżony wyrok Sądu pierwszej instancji w punkcie I i w punkcie II w ten sposób, że w miejsce przywrócenia do pracy i zasądzenia wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy zasądził od pozwanej Izby Administracji Skarbowej w O. na rzecz powódki A.Ś-B. kwotę 17.117,52 zł tytułem odszkodowania, a w punkcie IV w ten sposób, że odstąpił od obciążania powódki kosztami zastępstwa procesowego na rzecz strony pozwanej, w punkcie III oddalił apelację powódki, a w punkcie III odstąpił od obciążenia powódki kosztami zastępstwa procesowego na rzecz strony pozwanej w postępowaniu apelacyjnym. Wedle oceny Sądu Okręgowego apelacja powódki nie zasługuje na uwzględnienie. Sąd Apelacyjny stwierdza, że argumentacja przedstawiona w środku odwoławczym sprowadza się do kwestionowania wartości opinii biegłego sądowego z zakresu położnictwa i ginekologii w zakresie ustalenia początku ciąży A.Ś-B. na okres pomiędzy 24 a 26 kwietnia 2016 r. oraz zaprezentowaniu własnych poglądów na ten temat, z których wynikało, że w przekonaniu skarżącej „*pierwszym dniem ciąży był 8 kwietnia 2016 r.*” W konsekwencji tego twierdzenia powódka wywodziła, że przysługuje jej wynagrodzenie za cały czas pozostawania bez pracy na podstawie art. 57 § 2 k.p. Sąd Okręgowy przyznał istnienie poglądów orzecznich, z których wynika, że likwidacja stanowiska pracy zajmowanego przez pracownika przed rozwiązaniem z nim umowy o pracę nie stanowi przeszkody w orzeczeniu przywrócenia do pracy na poprzednich warunkach, jednakże zauważa, iż z mocy zmian w przepisach prawnych, opisanych w skarżonym orzeczeniu, pracownicy zatrudnieni w Izbach Celnych stali się z dniem wejścia w życie ustawy o Krajowej Administracji Skarbowej pracownikami zatrudnionymi w jednostkach organizacyjnych KAS z zastrzeżeniem przepisu art. 170 ustawy wprowadzającej ustawę o KAS. Artykuł 170 ustawy wprowadzającej przepisy ustawy o KAS zawierał szczególny tryb przedstawiania pisemnych propozycji zatrudnienia i skutek w postaci wygaśnięcia stosunków pracy w przypadku braku takiej propozycji lub

odmowy jej przyjęcia. W ocenie Sądu Okręgowego wprowadzone zmiany strukturalne spowodowały zaprzestanie funkcjonowania stanowiska głównego księgowego w Izbie Celnej w O., co spowodowało brak przedstawienia propozycji pracy dla powódki w tym zakresie.

We wniosku z 20 stycznia 2019 r. uzupełnionego pismem z dnia 21 czerwca 2019 r. powódka wnosi o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, skarżąc wyrok Sądu Okręgowego w O. z 12 października 2018 r., sygn. akt V Pa [...] co do punktu I w zakresie, w jakim zmienił on wyrok Sądu Rejonowego w O. w ten sposób, że w miejsce przywrócenia do pracy i zasądzenia wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy zasądził kwotę 17.117,52 zł tytułem odszkodowania i wskazując, że skarga jest oczywiście uzasadniona, a w sprawie naruszono przepisy prawa materialnego, tj. art. 45 § 2 k.p. w związku z art. 56 § 1 i § 2 k.p. poprzez ich niewłaściwe zastosowanie, art. 45 § 3 w związku z art. 177 § 1 i art. 185 § 1 k.p. oraz w związku z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z 9 listopada 2015 r. w sprawie rodzajów, zakresu i wzorów dokumentacji medycznej oraz sposobu jej przetwarzania poprzez błędne zastosowanie, art. 185 § 1 k.p. w związku z art. 244 § 1 i § 2 k.p.c. poprzez nieuprawnione dopuszczenie do opinii biegłego oraz naruszenie art. 186⁷ § 1 k.p.c. i art. 186⁸ § 1 k.p. poprzez ich błędną wykładnię. Ponadto zaskarżonemu wyrokowi zarzucono naruszenie przepisów postępowania, których uchybienie miało istotny wpływ na wynik sprawy, tj. art. 328 § 2 k.p.c. i art. 382 k.p.c. w związku z art. 391 k.p.c. i art. 45 § 2 k.p. przez niepełne uzasadnienie wyroku oraz naruszenie art. 234 k.p.c. w związku z art. 45 § 3 w związku z art. 177 § 1 i art. 185 § 1 k.p. poprzez naruszenie przez Sąd domniemań prawnych. W uzasadnieniu skarżąca dokonuje polemiki z ustaleniami stanu faktycznego w sprawie i jego prawnej oceny. Skarżąca zarzuca skarżonemu wyrokowi, że nie uzasadnia, na jakich dowodach się oparł w zakresie orzeczenia reformatoryjnego, a ponadto nie uwzględniła ochrony nabytych praw pracowniczych oraz zakazu nierównego traktowania pracowników przechodzących do KAS. Skarżąca przekonuje, że w dacie rozwiązania z nią umowy o pracę była w ciąży, zaś biegły sądowy pomylił się co do ustalenia daty tego faktu.

Skarżąca wnosi o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w całości oraz jego zmianę poprzez uwzględnienie wniosku powoda o przywrócenie

na dotychczasowych warunkach do pracy, względnie przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w O. w zakresie apelacji powoda oraz orzeczenia o kosztach postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego, zgodnie z regułami norm przepisanych.

Pismem z dnia 20 marca 2019 r. Izba Administracji Skarbowej w O. odpowiedziała na skargę kasacyjną. W ocenie strony pozwanej, która powołuje przykłady z orzecznictwa, skarga kasacyjna nie zasługuje na uwzględnienie, gdyż zawarta tam argumentacja nie podważa zaskarżonego wyroku i stanowi w znacznej mierze powtórzenie zarzutów sformułowanych uprzednio w apelacji powódki od wyroku Sądu Rejonowego w O. z dnia 20 lutego 2018 r. w sprawie IV P [...], w zakresie ustalenia daty, w której powódka zaszła w ciężę, a do których Sąd Okręgowy w O. odniósł się w zaskarżonym wyroku.

Strona pozwana wnosi o oddalenie skargi kasacyjnej i o zasądzenie od powódki na rzecz Izby Administracji Skarbowej w O. zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Pismem z dnia 21 czerwca 2019 r. powódka cofnęła skargę kasacyjną w zakresie odnoszącym się do wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, jeżeli istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, jeżeli zachodzi nieważność postępowania lub jeżeli skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Jeśli wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, wskazuje na oczywistą zasadność skargi (tak jak w ocenianej sprawie), to w jego uzasadnieniu powinny się znaleźć odpowiednie wywody potwierdzające tę okoliczność. Skarga jest bowiem oczywiście uzasadniona, jeżeli zaskarżone nią orzeczenie zapadło wskutek oczywistego naruszenia prawa, zaś oczywiste naruszenie prawa powinno być rozumiane jako widoczna, bez potrzeby dokonywania pogłębionej analizy jurydycznej, sprzeczność wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem albo

powszechnie przyjętymi regułami interpretacji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01, OSNAPiUS 2002 nr 20, poz. 494 oraz z dnia 17 października 2001 r., I PKN 157/01, OSNP 2003 nr 18, poz. 437). Powołanie się przez autora skargi kasacyjnej na przesłankę zawartą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. zobowiązuje go zatem do przedstawienia wywodu prawnego zmierzającego do wykazania kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, co daje podstawy do uznania skargi za oczywiście uzasadnioną, tj. podlegającą uwzględnieniu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 11 grudnia 2009 r., II PK 223/09, LEX nr 585777 oraz z dnia 3 lutego 2010 r., II PK 304/09, LEX nr 602695). Innymi słowy, jeżeli skarżący powołuje się na oczywistą zasadność skargi, to powinien zawrzeć w niej wywód prawny, z którego ta oczywista zasadność będzie wynikała. Ma to być przy tym zasadność łatwo dostrzegalna już nawet przy pobieżnej lekturze skargi (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2010 r., V CSK 459/09, LEX nr 602638). Trzeba też przypomnieć, że podczas gdy dla uwzględnienia skargi wystarczy, iż jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla przyjęcia skargi do rozpoznania - z uwagi na jej oczywistą zasadność niezbędne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości bez potrzeby wchodzenia w szczególności czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274; z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616; z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107; z dnia 9 maja 2008 r., II PK 11/08, LEX nr 490364; z dnia 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134). W judykaturze podkreśla się, że przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (postanowienia Sądu Najwyższego

z dnia 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 nr 13, poz. 230; z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, LEX nr 442743; z dnia 11 kwietnia 2008 r., I UK 46/08, LEX nr 469185 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133 oraz postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 października 2013 r., III SK 11/13, LEX nr 1380967).

Biorąc powyższe pod uwagę, należy zauważyć, że twierdzenia skargi kasacyjnej stanowią w istocie polemikę z ustaleniami faktycznymi i oceną dowodów dokonaną przez Sąd drugiej instancji, co zgodnie z art. 398³ § 3 k.p.c. uchyla się spod kontroli kasacyjnej Sądu Najwyższego. W skardze trudno się doszukać podnoszonej oczywistości, zaś wykładnia przepisów nie jest błędna a ponadto przepisy zastosowano właściwie. Okoliczności sporu zaistniałego na tle przedmiotowej sprawy zostały przeanalizowane przez sądy obydwu instancji w procesie dowodzenia zakończonym wyrokiem. Sąd Najwyższy był związany ustaleniami faktycznymi oraz oceną materiału dowodowego dokonaną w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku (art. 398¹³ § 2 k.p.c.).

Zgodnie z art. 391 § 1 k.p.c., stosowanym odpowiednio w postępowaniu kasacyjnym na podstawie art. 398²¹ k.p.c., w razie cofnięcia skargi kasacyjnej Sąd Najwyższy umarza postępowanie kasacyjne i orzeka o kosztach jak przy cofnięciu pozwu.

Z powyższych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. orzeczono jak w sentencji.

Na podstawie art. 98 k.p.c. zasądza się od powódki na rzecz Izby Administracji Skarbowej w O. kwotę 240,00 zł (dwieście czterdzieści złotych) tytułem zwrotu kosztów w postępowaniu kasacyjnym.